

DNA-projektet, rapport

170315

Det var på initiativ av journalisten Göran Svedberg som Föreningen Svenskbyborna i slutet av 2016 startade igång ett DNA-projekt för Svenskbyborna. Projektledare är Sofia Hoas och assisterande projektledare Therese Annas-Ljung.

Svenskbyborna härstammar från Dagö i Estland. De blev 1781 förflyttade till Ukraina och grundade Gammalsvenskby, behöll sina svenska traditioner, tills de 1929 återvände till Sverige. Svenskbybornas förfäder invandrade till Dagö från Finland och Baltikum under den svenska koloniseringen på 1200-1300-talet. Till nuvarande Estlands kustland kom de antingen via Finland eller direkt. Varifrån i Sverige de kom vet man inte, man har gissat på Gotland och Roslagen, men de kan mycket väl ha kommit från någon annan plats - eller från olika håll. Historiker har diskuterat det i 100 år.

Vår förhoppning är att genom att göra DNA-test på svenskbybor på Gotland och Gammalsvenskby för att lösa denna historiska gåta. Vi hoppas också att kunna kartlägga vad som hänt längs vägen, genetiskt sett och komplettera redan befintlig forskning.

Vi har valt ut 25 personer från Gotland och Gammalsvenskby, som har svenska föräldrar födda i Gammalsvenskby. Historikern och forskaren Jörgen Hedman med flera har hjälpt oss med urvalet. Genetikprofessor Mattias Jakobsson på Uppsala universitet kommer att leda arbetet med att sammanställa resultatet. Vår förhoppning är att via denna metod lyckas hitta ursprunget för Svenskbyborna.

I slutet på februari samlades prover in på Gotland från 18 svenskbybor, som idag bor på Gotland. I mars åkte Göran Svedberg, Sofia Hoas och Therese Annas-Ljung ner till Gammalsvenskby för att samla in de sista proverna där. Med på resan var också Lars Thomsson.

Det blev fantastiska dagar, med härliga möten. En del svenskbybor var kända av oss tidigare, men vi sökte också rätt på några nya som vi inte träffat förr. Vi bodde hemma hos familjen Malmas Kozak, Lillja, Roman och Katya. Lilja följde med oss till de som inte pratar svenska för att hjälpa till med tolkningen.

Vi hade några klara innan vi åkte ner till byn och hade frågat dem i förväg om de var beredda att ställa upp som testpersoner i projektet. Samtliga, precis som på Gotland, var mycket positiva och stolta över att kunna bidra till projektet. Väl på plats frågade vi om det fanns fler möjliga testpersoner och fick tips på två män samt en kvinna, Gustav Knutas, Andreas Annas och en Anna Annas (namne till Anna Annas f Hoas). De ställde också upp trots kort varsel. Så vi fick med oss sju prover från byn.

Vi är nu färdiga med insamlandet av salivprov, vilket föreningen gjort med egna medel. det var brådskande, då många av de möjliga testpersonerna börjar bli gamla.

Föreningen har sökt pengar och hoppas så snart medel beviljats kunna gå vidare med den dyrare analys-delen.

Sofia Hoas